

دار و دسته پول سازی : چگونه حزب الله از بحران مالی لبنان سود می برد

سمر قزی، حنین غدار

در سه سالی که دولت لبنان در قبال بدهی ملی اعلام نکول یا عدم توان پرداخت کرده، دو دولتی که سر کار آمده‌اند، از ایجاد اصلاحات نتیجه بخش یا ارائه یک برنامه اقتصادی کامل، برای آنکه واجد شرایط طرح نجات مالی صندوق بین‌المللی پول شوند، ناتوان بوده‌اند. از این نگران‌کننده‌تر آن است که این دولت‌ها نتوانسته‌اند رنج اقتصادی شهروندان لبنان را که سبباً به گزارش بانک جهانی - نتیجه «رکودی عمدی» است، تسکین بخشند.^۱

در بحران جاری لبنان، فروپاشی نهادهای دولتی پیش از نکول مارس ۲۰۲۰ شروع شد ولی اعلام آن به نوبه خود فروپاشی مالی را تسریع کرد. امروز احیای بقای مالی لبنان مستلزم تغییر سیاست ورشکسته کشور و، به عبارت دیگر، مهار نقش غالب حزب الله است که مانع اصلاحات می‌شود،

بانک های لبنانی. اما این طرح به نفوذ عظیم حزب الله و متحدانش در تصمیم گیری کشوری (و بازراری از آن) توجه نکرده بود.

بنا به گفته برخی اعضای «جنبش آزاد میهنی» وابسته به رئیس جمهور، برنامه عون این بود که بدهی ملی را نکول کند و، به دنبال آن، تقریباً شصت بانک لبنانی را تعطیل کند و پنج مجوز برای بانک های جدیدالتاسیس صادر کند.^۵ جبران باسیل، داماد رئیس جمهور و رهبر جنبش آزاد میهنی، از قرار نفوذ زیادی بر نهادهای مالی جدید می داشت. امروز سه سال بعد از نکول، شواهد تصویب این طرح کم کم ظاهر شده است. در ۳ می ۲۰۲۳، رئیس کمیته اقتصادی مجلس، و طرفدار عون، خواستار جلسه ای برای بحث درباره صدور مجوز بانک های جدید در لبنان شد.^۶ در همین حال، لایحه بازسازی ساختاری بخش بانکی، دو سال بود که در مجلس خاک می خورد.^۷

اینجا باید به آلترناتیو اعلام نکول سخت توجه کرد. برخی مشاوره مرضی الطرفین را برای اجتناب از نکول پیشنهاد دادند،^۸ و توافقی از سوی دولت دیاب می توانست به نتایجی بسیار کمتر فاجعه بار در مقایسه با وضعیت جاری بینجامد.^۹ از جمله نتایج زیر:

(۱) یک رکود سطحی کمتر از ۱۰ درصد سقوط تولید ناخالص ملی؛
(۲) کاهش نسبی ارزش پول، در حدود ۳۰ درصد؛ (۳) بانک های دایر، که تراز ورودی/خروجی را حفظ می کرد؛ و (۴) از سرگیری رشد بعد از یک سال با احیای جریان های مالی.

در همین میان، بانک ها حدود ۸۵ میلیارد دلار آمریکایی در بانک مرکزی لبنان سپرده داشتند، اما در زمان اعلام نکول، معلوم شد که بانک مرکزی فقط ۳۵ میلیارد دلار اندوخته دارد. چیزی که اوضاع را برای مردم لبنان بدتر کرد آن بود که بانک مرکزی به جای برگرداندن این پول به سپرده گذاران، بیشتر وجوه سپرده را صرف سوبسید دادن به لیره لبنان و خرید سوخت و کالاهایی کرد که بیشترشان از طریق فعالیت قاچاق به سوریه رفت.^{۱۰}

همزمان که کشور با کسری بودجه بزرگی اداره می شد، به خصوص بعد از به قدرت رسیدن عون در سال ۲۰۱۶، بانک های لبنان به تامین مالی دولت از طریق سپرده های خود ادامه دادند. این سپرده ها گاهی به ۳۰۰ درصد تولید ناخالص ملی می رسید؛ یعنی رتبه سوم در دنیا بعد از هنگ کنگ و لوکزامبورگ.^{۱۱} و این وضعیت گاهی دردسرساز بود. تا وقتی سپرده ها در حال رشد بود، قرار و مدار بخش بانکی با دولت درست عمل می کرد، اما متزلزل بود — چون در صورت بروز بحران اعتماد مستعد فروپاشی بود. دولت تحت رهبری حزب الله زیاد نگران بحرانی نبود که به فروپاشی بخش بانکداری بیانجامد،

آن هم صرفاً به این دلیل که از این بحران ملی در سطوح بسیار سود می برد. برخی از ابتکارات حزب الله برای پول سازی از این شرایط عبارت است از گسترش نظام بانکی خود، فروش برق و سوخت،^۲ ساخت یک شبکه مبادله ارز، و خرید املاک و کسب و کارها.

بنابراین، حزب الله نه تنها در حال ساخت یک دولت موازی است، بلکه از بحران مالی لبنان سوء استفاده می کند تا نقش خود را در بخش خصوصی بزرگ تر کند. مشخصه فروپاشی مالی لبنان قصور نهادهای مالی لبنان در بازگرداندن پول به سپرده گذاران است که موجب گسترش اقتصاد نقدی شده و ناخواسته به نفع حزب الله تمام شده است. موسسه «قرض الحسن»، شرکت مالی حزب الله، از میلیارد ها دلار نقل و انتقال پول، شرکت های صرافی، و سیل پول از عراق به لبنان سود برده است. قرض الحسن، و نهادهای فرعی آن که بر پایه پول نقد فعالیت می کنند، در بجهت فروپاشی نهادهای مالی سنتی لبنان در حال رشد است.

اما حزب الله با مشکلاتی روبه روست. پایگاه اجتماعی گروه در حال کوچک تر شدن است: اول به این خاطر که تلاش های گروه در جنگ سوریه باعث فاصله گرفتن حزب الله از وفاداری مفروض آن به ملت لبنان شد؛ و دوم به این دلیل که در اعتراضات ملی ۲۰۱۹ و بعد از آن، طرف طبقه سیاسی فاسد را علیه مردم گرفت.^۳ این دو مشکل باعث شد تا پول نقد برای حفظ سلطه حزب الله بر سراسر لبنان اهمیت به مراتب بیشتری پیدا کند.

این وضعیت چگونه آغاز شد

در سال ۲۰۲۰، دولت نخست وزیر حسان دیاب، با توسل به «نکول سخت»، از پرداخت بدهی ملی ۳۲ میلیارد دلاری خود سر باز زد.^۴ دولت با این کار از مذاکره با سرمایه گذاران یا سهامداران اوراق قرضه یوروباند اجتناب کرد و هیچ استراتژی مشخصی هم برای پیامدهای عدم پرداخت ارائه نکرد. این قصور راه را برای اقتصاد نقدی باز کرده است.

واضح است که نکول سخت اجتناب ناپذیر نبود. بانکداران بین المللی و محلی به رئیس جمهور وقت، میشل عون، توصیه کردند که اعلام نکول کند و دولت از دفتر شرکت مشاوره مالی لازار مستقر در پاریس دعوت کرد تا به تهیه پیش نویس یک طرح احیای اقتصادی اهتمام کند. طرح حول این ایده بود که زیان های عظیم، بین نهادهای مسئول بحران توزیع شود — یعنی، دولت، بانک مرکزی (بانک لبنان)، و دیگر

بانک مرکزی، مبادله گران پول، و احزاب سیاسی

طبق رویه مرسوم، بسیار غیرعادی است که یک بانک مرکزی به شرکت‌های کارمزدی انتقال وجه، برای جمع‌آوری دلارهای خرده‌فروشی کمیسیون پردازد. اما ریاض سلامه رئیس بانک لبنان راهی برای جمع‌آوری کارمزدها یا «دلارهای تازه» از خارج پیدا کرده بود که همکاری با این شرکت‌ها بود به شکلی که گویی آن‌ها کارگزاران ارزی هستند. اعطای مجوز به کارگزاران وسترن یونیون برای تبدیل خودکار دلارهای آمریکا به لیره لبنان تضمین این نکته بود که او.ام. تی و باب فایننس موجودی‌های دلاری بزرگی خواهند داشت؛ این کارگزاران تا ۳/۸ درصد برای هر دلار از بانک لبنان کارمزد گرفتند گرچه کمیسیون هر کدام از او.ام.تی، باب فایننس، و سیتکس با هم فرق داشت و به طور روزانه از طریق پیام‌های واتساپ با خود رئیس بانک مرکزی توافق می‌شد. منابع صنفی از مدت‌ها پیش گلایه می‌کردند که رئیس بانک مرکزی به نفع او.ام.تی عمل می‌کند، چون ابوزید یکی از تامین‌کنندگان مالی عمده برای جبران باسیل بود.^{۱۹} در مقام بعدی سیتکس—متعلق به حسن مقلد—قرار داشت که بعداً معلوم شد حزب‌الله را تامین مالی می‌کرده و مثل باسیل از سوی وزارت خزانه‌داری در ژانویه ۲۰۲۳ تحریم شد.^{۲۰}

حسن مقلد بعد از تحریم شدن عملاً جای خود را به سلیم خلیل داد که محضردار بود و به عنوان خریدار اصلی دلارهای بازار سیاه برای موسسه‌ای به نام «کردیت بانک» عمل می‌کرد،^{۲۱} و این موسسه هم متعاقباً دلارها را به بانک لبنان عرضه می‌کرد.^{۲۲} خلیل همچنین خریدار اصلی در بحران بانکی موسوم به چک‌های سپرده‌گذاران بود: قرارومداری که طی آن صاحبان حساب که از روی استیصال در پی نجات بخشی از پس‌انداز خود بودند، چک‌ها را در بده-بستانی بسیار نامطلوب نقد می‌کردند.^{۲۳} مقلد از زمان ورود به لیست سیاه، جمع‌کننده اصلی دلار برای بانک لبنان بوده است. و خلیل هم از قضا دوست نزدیک محمد حمدون است: معاون سابق مدیر عامل «بانک لبنانی-کانادایی» که حالا از بانک‌های تحت تحریم است.^{۲۴}

محدودیت‌های آمریکا مانع از آن شد تا حزب‌الله بانک‌های خودش را داشته باشد. از این رو، حزب‌الله شبکه‌ای از دفاتر مبادله ارز ایجاد کرد که در کنترل شیعیانی قرار دارد که به حزب‌الله یا حزب امل نزدیک اند.^{۲۵} این شبکه ارزی به بزرگ‌ترین شبکه از نوع خود در لبنان تبدیل شد که فقط چند نهاد آن دارای مجوز از سوی بانک مرکزی است. وابستگان این شبکه فقط نقدی معامله می‌کنند، که همسو با شیوه غالب حزب‌الله برای اقتصاد سایه‌ای آن است.

وقتی او.ام.تی و باب فایننس در تامین دلارهای مورد نیاز بانک لبنان

چون رهبران تصور می‌کردند می‌توانند بانک‌های جدیدی با گروهی تازه از سهامداران خودی تاسیس کنند.

بعد از آنکه دیاب نکول سخت را تایید کرد، بلوک اکثریت مجلس متشکل از حزب‌الله، امل، و جنبش آزاد میهنی فرصت‌هایی برای خود در ورشکستگی نهادهای دولتی و بخش بانکداری یافتند و طرح احیای اقتصادی لازار را از دور خارج کردند. امروز آمار و ارقام نشانگر «بانک‌زدایی» از اقتصاد لبنان است: در حالی که در ژانویه ۲۰۲۰، ۲/۸ میلیون شماره حساب در این بخش شناسایی شده بود، تا ژوئن ۲۰۲۲ این رقم نصف شد و به ۱/۴ میلیون رسید.^{۲۶} فروپاشی نظام بانکی لبنان نه به خودی خود رخ داد و نه ناگهانی بود. سیاست‌بازی، فساد، و—به‌ویژه—کنترل حزب‌الله بر نهادهای دولتی در این امر نقش اساسی داشت. بخش‌های آتی این جستار توضیح می‌دهد که چگونه حزب‌الله در گرماگرم اقتصاد نقدی در حال شکوفاشدن است.

طرح مالی غیرقانونی لبنان و نقش بانک مرکزی

اقتصاد نقدی لبنان را چهار شرکت در کنترل خود دارند: کارگزاران وسترن یونیون در بیروت (او.ام.تی OMT و باب فایننس BoB Finance)، که این دومی به بانک بیروت مرتبط است) به همراه سیتکس اکسچنج (CTEX Exchange) که در ژانویه ۲۰۲۳ از سوی وزارت خزانه‌داری آمریکا تحریم شد،^{۲۷} و دیگری ویش مانی (Whish Money).^{۲۸} به بیان سراسر است، دو کارگزار اصلی وسترن یونیون—دو کانال مالی دیگر—عملاً جای شصت بانک لبنانی را گرفتند که در جریان نکول منحل شدند.

کنترل بالفعل بر او.ام.تی قبلاً در دست امل ابوزید، نماینده سابق از جنبش آزاد میهنی، و شریکش توفیق معوض بود—بعداً به دو پسر ابوزید منتقل شد.^{۲۹} ابوزید دوست نزدیک جبران باسیل رهبر جنبش آزاد میهنی است و باسیل از نوامبر ۲۰۲۰ تحت تحریم‌های وزارت خزانه‌داری آمریکا بوده است.^{۳۰} (در سال ۲۰۱۶، وقتی عون رئیس‌جمهور شد، ابوزید به عنوان مشاور او در امور روسیه منصوب شد.^{۳۱}) او.ام.تی نه تنها از طریق انتقال وجه که، بنا به گزارش‌ها، از طریق یک ابتکار بانک مرکزی برای جمع‌آوری پول از بازار خرده‌فروشی در بحبوحه کسری‌ها در ذخایر دلار، پول در می‌آورد.^{۳۲}

داخلی—که عمدتاً به پرداخت به وزارتخانه‌های داخلی مربوط است— در کنترل معوض شهردار سابق زغرتا است. این ترکیب سه‌گانه، رونق مالی محور حزب‌الله-امل-باسیل را تضمین می‌کند که به نوبه خود به بانک لبنان متکی است و تسهیل‌کننده روندی بسیار فسادآمیز است، و نیز به وزارت مالیه که جمع‌کننده پرداخت‌ها و توزیع‌کننده قراردادها به شرکت‌های انتقال پول داخلی است.

بخشنامه ۱۶۵: تلاش مشکوک بانک لبنان برای کنترل اقتصاد نقدی

در چنین چشم‌اندازی، بانک مرکزی سعی کرده ذخایر خود را با جذب دلارهای ارسالی از خارج و خرید دلارهای در حال گردش در بازار خرده‌فروشی داخل از طریق صرافی‌ها، تامین و تجدید کند. با این حال، به خاطر عدم اعتماد به بانک لبنان و «ناپدید» شدن سپرده‌های دلاری بانک مرکزی در سال ۲۰۲۰، «دلارهای تازه» بانک‌ها خارج از دسترس باقی مانده است—یعنی دلارهای «واقعی» ذخیره‌شده در بانک‌های طرف معامله آن‌ها در خارج به اضافه دلارهای نقدی در خزانه‌شان.^{۲۰} برای همین در ۱۹ آوریل بانک لبنان با صدور بخشنامه ۱۶۵ از بانک‌ها خواست تا حساب‌های دلاری تازه‌ای در بانک مرکزی باز کنند تا امکان نقل و انتقالات محلی دلار را فراهم کند.^{۲۱} (شایان ذکر است که این قرارومدار قبل از بحران جاری هم برقرار بود؛ زمانی که دلار بانک‌ها و سپرده‌گذاران در بانک لبنان به دلارهای «محلی» (local)، یا اصطلاحاً «لولار» (lollar) تبدیل می‌شد؛ لولار یک شبه-ارز است که با توجه به دسترسی رو به کاهش به بخش بانکی لبنان، امروز از سوی کسب‌وکارهای کمتری قبول می‌شود.^{۲۲}) در عمل، این یعنی اگر مشتری بانک A بخواهد دلار به حساب یک مشتری در بانک B ارسال کند، بانک مرکزی لبنان مستقیماً واریز و وصول تراکنش را انجام می‌دهد. در این روش، خود بانک از حساب دلارهای تازه بانک A برداشت می‌کند و به حساب دلاری بانک B واریز می‌کند. بنابراین، بانک میانجی در خارج لبنان برای مدیریت این تراکنش نیاز نخواهد بود؛ در وضع کنونی دلارهای تازه از همین طریق معامله می‌شود.

بنا به گفته بانک لبنان، هدف بخشنامه ۱۶۵، مهار اقتصاد نقدی دلاری و بازگشت مقداری از این نقدینگی به نظام بانکی است. اما با توجه به مشکوک بودن برخی منابع دلارهای نقدی، بازگردانی این نقدینگی احتمالاً کثیف به سیستم راه‌حل ایده‌الی نمی‌تواند باشد. برعکس، بنا به گفته فعالان و برخی بانکداران برجسته که مخالفت خود را با بخشنامه ۱۶۵ علناً اعلام کردند، این شیوه در واقع پولشویی را

ناکام شدند، به بازار سیاه و صرافی‌ها رو آوردند تا شکاف را پر کنند. آن‌ها خریدهای خود را از طریق گروه‌هایی در واتساپ انجام می‌دادند که عوامل‌شان دلارها را به طور فیزیکی تحویل می‌دادند. این تجارت نقدی رونق گرفت چون نکول باعث شد تا کل کشور «بی‌بانک» شود. همزمان، آن‌گونه که درز اطلاعات بانک مرکزی نشان داد (بنگرید به پایین‌تر)، او.ام.تی به شکلی فزاینده شعبه‌های غیرمجاز و فاقد نظارت باز کرد که بارشوه دادن به مقامات بانک لبنان برای اغماض از شیوه‌های نادرست اعطای مجوز تسهیل شده بود.^{۲۶}

کل این طرح بر این اساس بنا شد که اداره‌کنندگان صرافی‌ها از پیش خبر یافتند که بانک لبنان قرار است دلارهای خرده‌فروشی را از طریق او.ام.تی و باب فایننس و سیتکس، پیش از آن‌که تحریم شود—خریداری کند. آنچه در پی آن اتفاق می‌افتاد روشی است که در بازارهای مالی به «فرانت-رانینگ» (front-running) معروف است که همان [رانت] جلوتر خبر داشتن است؛ در این روش، عوامل بازار فرصت طلبانه نرخ مبادله دلار را برای حداکثر کردن سود بالا می‌برند. برای یک بانک مرکزی که چاره دیگری ندارد و به شدت نیازمند دلار است، قیمت بازار سیاه قابل قبول می‌شود؛ عوامل بانک مرکزی هم بعداً مزد صرافی‌ها را می‌دادند.^{۲۷} کل ارسال وجه به لبنان در سال ۲۰۲۲ به ۶٫۸۴ میلیارد دلار رسید و معاملات بازار سیاه هم، مطابق گفته منابع داخل این شبکه، به ۴۰ تا ۵۰ میلیون دلار در هفته رسید که بیشتر آن در واتساپ معامله می‌شد.^{۲۸}

ویش مانی، چهارمین بازیگر عمده در اقتصاد نقدی لبنان، عمدتاً به عملیات انتقال پول در داخل کشور مشغول است. مالک این شرکت توفیق کوسا است که سوری است و از قراری که گفته می‌شود روابط نزدیکی با محمد سامر افدار دارد که او هم شرکت مشابهی را در سوریه اداره می‌کند، و نیز با شهوان معوض که به سلیمان فرنجه داوطلب ریاست جمهوری لبنان و متحد اسد نزدیک است. معوض اخیراً در لیست کاندیداهای «نهضت مردم» برای انتخابات شهرداری‌ها قرار داشت که جنبشی طرفدار سوریه است و پیش‌تر شهردار زغرتا بود که پایگاه هواداران فرنجه است. ویش مانی در حال حاضر به شرکت‌های خصوصی امکان می‌دهد تا مزد کارکنان را از طریق این شبکه پردازند. و بانک مرکزی به این شرکت مجوز کیف پول دیجیتال اعطا کرده و شرکت در غیاب قانون‌گذار و مقررات، شروع به پذیرش سپرده و نگهداری حساب هم کرده است.^{۲۹}

در اقتصاد نقدی لبنان متحدان مسیحی حزب‌الله خدمات ارسال پول به خارج و ارز واردشده از خارج را در دست دارند، در حالی که بازیگران حزب‌الله و امل صرافی‌ها را اداره می‌کنند، و بازار انتقال پول

قرض الحسن داده‌های سرورهای این موسسه را به دست آورد که نشان می‌داد این شرکت هم به اعضا/وام‌گیرندگان و هم تقاضاکنندگان بی‌وثیقه، در عوض سپرده‌های طلا یا دیگر ضمانت‌ها از جمله پول نقد، وام می‌دهد.^{۳۵} بر اساس ارقام دسامبر ۲۰۱۹ که از طریق هک یادشده جمع‌آوری شده، قرض الحسن بیش از ۴۵۰ میلیون دلار توافق برای وام داشت؛^{۳۶} ترازوی که به طور تدریجی با نرخ ۱۳/۴ درصد در سال افزایش پیدا کرده است. در سال ۲۰۱۹، قرض الحسن حدود ۴۷۵ میلیون دلار وام به حدود ۲۰ هزار وام‌گیرنده اعطا کرد. افزون بر این، حساب‌های سپرده‌گذاری برای ۳۰۷ هزار عضو سازمان، ۸۳ هزار اعانه‌دهنده، و ۶۰۰ شرکت گشوده شد. منبع سپرده‌های نقدی را نمی‌توان ردگیری کرد، چون قرض الحسن یک بانک واقعی تابع قوانین و مقررات بانکداری نیست.

افزون بر این‌ها، حدود ۱/۵ میلیارد دلار در حساب‌های سپرده‌گذاری مشتریان قرض الحسن در سال ۲۰۱۹ سپرده شد. حدود ۶۴ درصد این سپرده‌ها، از طریق سپرده‌های طلای زیرقیمت، ضمانت شده است.^{۳۷} همچنین، از دسامبر ۲۰۱۹، به اعضا ۵۰ درصد ارزش طلای سپرده‌شان وام داده شده -در مقابل ۷۵ درصد معمول که بانک‌های طلا ارائه می‌دهند.^{۳۸} قرض الحسن موقعیت پرتنشی به خاطر نقدینگی ۵۰ میلیون دلاری خود داشته چون نسبت نقدینگی -به-سپرده در این موسسه به ۱۰ درصد بالغ شده بود که بدترین عملکرد در لبنان بود.

از این گذشته، آن‌گونه که در هک یادشده فاش شد، قرض الحسن در سال مالی ۲۰۱۹ وام‌های تضمینی به ارزش ۳۴۴ میلیون دلار اعطا کرد،^{۳۹} که با سپرده‌های طلا و دیگر پشتوانه‌ها ضمانت شده بود. متوسط پرداخت برای وام‌هایی که با طلا ضمانت شده ۱۸۸۰۴ دلار آمریکا بوده، و متوسط وام برای دیگر روشهای ضمانت (عضویت یا دیگر مشارکت‌ها) ۷۴۹۳ دلار، و متوسط وام برای وام‌های ضمانت‌شده از طرق دیگر مثل زمین یا دیگر دارایی‌ها ۵۳۹۷۵ دلار بوده است. از فوریه ۲۰۲۳، این شرکت، تبلیغاتی با این ادعا منتشر کرد که ۴ میلیارد دلار وام اعطا کرده و به شکلی طعنه‌آمیز از بخش بانکی لبنان می‌پرسید: «و شما چه کار کرده‌اید؟»^{۴۰} تبلیغات قرض الحسن حاکی از آن بود که ۲۱۲ هزار وام در سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۲۰ معادل مبلغ حیرت‌انگیز ۵۵۳ میلیون دلار آمریکا اعطا کرده است.^{۴۱} در هر صورت، این مسلماً افزایش زیادی (در فعالیت بانکی) آن هم در بجهت‌ها یک فروپاشی اقتصادی است.

قرض الحسن مدعی است که سه گونه وام اعطا می‌کند: وام‌های اعطاشده در قالب لیره لبنان با ضمانت سپرده‌های طلا، وام‌های اعطاشده به لیره لبنان با ضمانت سپرده‌های دلاری، و وام‌هایی برای

تسهیل می‌کند.^{۳۳} بدون نظارت بانک‌های میانجی خارجی، بازیگران می‌توانند از طریق تسویه حساب در داخل، پولشویی و تراکنش‌های مشکوک را آسان‌تر مخفی کنند.

به این ترتیب، بانک B -در مثال بالا- هیچ راهی برای شناسایی منشأ پول مشتری بانک A ندارد یا اینکه بداند این پول سپرده نقدی بوده یا خیر؛ به‌ویژه اگر بانک A بانکی کوچک‌تر و بدون هیچ بانک میانجی خارجی باشد. در سال‌های اخیر، مقادیر بزرگی از پول نقد گاهی نزد بانک‌های لبنانی سپرده شده است. اگر این دلارها به طور محلی در بانک لبنان وصول شود -باتوجه به اهمال در اجرای قانون و نقش فسادآمیز حزب الله- بانک‌ها دلیلی برای هراس از اینکه تراکنش موردنظر در سوی دیگر (در بانک میانجی یا دریافت‌کننده) مسدود خواهد شد، ندارند و همین احتمالاً انگیزه به مراتب بیشتری برای تراکنش‌های نامشروع فراهم می‌کند. افزون بر این، بانک‌های کوچک که نمی‌توانند الزامات موسسات میانجی خارجی را رعایت کنند، می‌توانند تراکنش‌های بزرگ نقدی را به دلار، اگر در محل وصول شود، راحت‌تر مدیریت کنند.

از نظر دیگران، بخشنامه بانک لبنان حرکتی از سر استیصال برای بازسازی ذخایر خود از طریق به تله انداختن دلارهای تازه است. در واقع، این دقیقاً روشی است که پول سپرده‌گذاران در بانک لبنان پیش از بحران جاری ناپدید شد. بنابراین، بانک لبنان احتمالاً مسائلی مشکل‌آفرین‌تر از اقتصاد دلار نقدی -که از قرار می‌خواهد آن را محدود کند- ایجاد خواهد کرد مگر آنکه عدم-مخالفت وزارت خزانه‌داری آمریکا را برای این مکانیسم وصول محلی برای دلارهای تازه دریافت کرده باشد.

موسسه قرض الحسن

موسسه قرض الحسن که به سرعت در حال رشد است، نه به عنوان یک بانک بلکه به عنوان یک موسسه خیریه از سوی وزارت کشور مجوز فعالیت گرفته است.^{۳۴} با این حال، قرض الحسن که حزب الله آن را اداره می‌کند و فعالیت خود را در ۱۹۸۰ آغاز کرده، در عمل مثل یک بانک کار می‌کند و مثل یک بانک اداره می‌شود؛ بنابراین باید مثل یک بانک هم با آن برخورد شود. این موسسه همچنین دستگاه‌های خودپرداز خودش را دارد، وام اعطا می‌کند -با استفاده از طلا به عنوان ضمانت- و سپرده‌های نقدی برای اعضا نگه می‌دارد.

در سال ۲۰۲۱، گروه هکری اسپایدر-زد (SpiderZ) با نفوذ به شبکه

پایدار انرژی ظاهرا در راستای تلاش های آمریکا و اروپا برای تامین نیروی خورشیدی برای مردم لبنان به عنوان بخشی از یک برنامه کمک بشردوستانه بود. اما تحقیق درباره جزئیات آن وجود اشکالاتی را آشکار می کند. هرچند انرژی خورشیدی ارائه شده از سوی حزب الله اساسا ارزان تر از برق ژنراتوری است، اما مقادیر وام قرض الحسن تنها پنل هایی را پوشش می دهد که از سوی شرکت های چینی فعال در لبنان ساخته می شوند. در تحلیل نهایی، حزب الله سود می برد، شرکت های چینی سود می برند، و وام گیرندگان قرض الحسن به برق دسترسی پیدا می کنند. اما پنل های چینی عمر چندان زیادی ندارند. و شهرداری ها به نوعی مقررات وام گرفتن را دور زده و از حزب الله قرض گرفته اند؛ یعنی نهادهای دولتی مستقیما از رشد قرض الحسن حمایت می کنند.^{۴۹}

تصویر ۱. تبلیغات قرض الحسن برای برق خورشیدی

قروض الطاقة الشمسية
صندوق التيسير

حياة كلها طاقة

35000\$ | 5000\$
للبلديات | للأفراد

تقسيم 60 شهراً

الإدارة العامة: بيروت - صفيير هاتف: 01- 270 370
www.qardhasan.org
جمعية مؤسسة القرض الحسن
QardHasan_Association

وام قرض الحسن، بازوی مالی حزب الله، برای برق خورشیدی: ۳۵ هزار دلار برای شهرداری ها و ۵۰۰۰ دلار برای افراد، که طی شش ماه پرداخت خواهد شد. یک تحلیل نشان می دهد این گزینه ارزان تر از برق ژنراتوری است، ولی پنل های ساخت چین باکیفیت نیستند. منبع:

<https://twitter.com/bintmachgara/status150835115112175617/>

کسب و کارهای کوچک در کشاورزی و صنعت با حمایت سپرده های اعضا.^{۴۲} موسسه ادعا می کند ۱/۹ میلیون وام به ۳۰۰ هزار نفر در سال های ۲۰۲۰-۲۱ اعطا کرده است.^{۴۳} این سازمان ظاهرا فراتر از حوزه نفوذ مرسوم خود در جنوب بیروت/جنوب لبنان گسترش یافته و محله های مسیحی و دروزی از قبیل سوق الغرب در منطقه عالییه را هم در بر گرفته است.^{۴۴}

اینجا پرسش های واضحی شکل می گیرد: این پول ها از کجا می آید، و چه کسی آن را برای «الزامات لازم الراعیه مشتری» و پایبندی به قوانین ضد-پولشویی غربال می کند؟^{۴۵} در این موارد، اسناد حک شده از سوی اسپایدر-زد صاحبان ایرانی حساب ها را آشکار کرد، از جمله نهادها و اشخاص تحت تحریم مثل بنیاد شهید حزب الله، کمیته امداد امام خمینی، ماهان ایر، ایران ایر، و حساب های دیگر از جمله حساب های بیت رهبر ایران علی خامنه ای.^{۴۶} حک یادشده همچنین نشان می دهد که قرض الحسن هشت حساب بانکی میانجی با بانک صادرات ایران شعبه لبنان دارد.

در مواردی که یک نهاد، تحت مسئولیت بانک لبنان نیست، این سوال پیش می آید که کدام ساختار بر ردگیری سپرده دلاری نظارت می کند. و اگر آن نهاد نکول کند، بعد چه اتفاقی می افتد؟ در نتیجه، اگر نهادی که تحت مسئولیت بانک لبنان نیست به آسانی بتواند وثیقه را ضبط کند (یعنی وثیقه اصلی ارائه شده)، چرا بانک های لبنانی از چنین امکانی محروم می شوند؟ در جستجوی پاسخ این گونه پرسش ها، دو وکیل حقوقی به نام های مجد حرب و الی کرلس در آوریل ۲۰۲۱ یک دعوی را با هدف تحقیق درباره قرض الحسن به غاده عون دادستان کل جبل لبنان تقدیم کردند.^{۴۷} این دعوی موسسه قرض الحسن حزب الله را به فعالیت های بانکی بدون مجوز لازم و پولشویی متهم کرده است. با این حال، مثل بسیاری دیگر از پرونده های ضد-حزب الله در دوره پیش از تصدی قاضی عون، این اتهامات نه مورد تحقیق قرار گرفت و نه تحت پیگرد.

بازی حزب الله در حوزه خدمات عمومی

سوء استفاده های حزب الله از سیستم بانکی هم فراتر می رود. در یک تحول مهم پسا-نکول، این گروه شروع کرد به تبلیغ وام هایی برای نصب پنل های خورشیدی (تصویر ۱ را ببینید). تبلیغات یادشده در بحبوه سهمیه بندی سخت تر از سوی شرکت برق لبنان، تضعیف عمومی خدمات، و همچنین قیمت های بالای ناشی از تورم برای برق ژنراتوری و حذف سوبسید سوخت، شدت گرفت.^{۴۸} این گزینه

نظر مالی با کنترل کردن بازار انرژی در مناطق شیعه، و از نظر سیاسی با حفظ برتری خود به عنوان یک تامین کننده انرژی.

دلارهای آمریکا از عراق به لبنان

تلاش برای مقابله با پولشویی و دیگر تخلفات در عراق به شکلی دور از انتظار فرصت‌های بیشتری را برای بازیگران بد در لبنان ایجاد کرده است. در ژانویه ۲۰۲۳، آمریکا برای مقابله با پولشویی محدودیت‌هایی را بر دسترسی عراق به دلار آمریکا وضع کرد، و بانک مرکزی عراق حالا باید الزامات بیشتری را از سوی خزانه‌داری آمریکا (برای استفاده از حساب‌های دلاری خود) رعایت کند.^{۵۸} این شرایط تصریح می‌کند که هر فرد یا شرکتی که خواهان انتقال وجه دلاری است، باید از طریق یک سیستم الکترونیک، که برای بانک مرکزی عراق و بانک فدرال رزرو نیویورک قابل دسترسی و بازبینی باشد، هویت دریافت‌کننده را آشکار کند. تا پیش از اعمال این محدودیت‌ها، بخش بزرگی از دلارهای آمریکا که از طریق بانک مرکزی منتشر می‌شد، از طریق تجارت بازار خاکستری و فاکتورهای ساختگی، به بیرون از عراق — عمدتاً به ایران و سوریه — انتقال می‌یافت.^{۵۹}

محدودیت‌های تازه بانک مرکزی را واداشت تا از بیشتر تراکنش‌ها ممانعت کند و بانک‌های تجاری که تحت سوءظن پولشویی قرار می‌گرفتند به لیست سیاه جاری اضافه می‌شدند.^{۶۰} برای دور زدن این موانع، بازیگرانی که قبلاً دنبال دلارهای بانک مرکزی عراق برای پولشویی احتمالی یا انتقال به ایران یا سوریه بودند راه‌های تازه‌ای برای فسادشان پیش گرفتند. یکی از این راه‌ها تورسیم است. بنا به یک گزارش المدن، که با تحقیق علی نورالدین اقتصاددان لبنانی تهیه شده،^{۶۱} حزب الله و شرکای عراقی‌اش حالا شبکه بزرگی از «توریست‌های عراقی قلابی» را اداره می‌کنند که از بازار ارز کنترل نشده لبنان برای دسترسی به دلارهای عراقی و پولشویی آن‌ها استفاده می‌کنند. این نقشه این‌گونه عمل می‌کند: یک بلیط هواپیما از بغداد به بیروت حدود ۱۰۰ دلار قیمت دارد، اما مطابق مقررات جدید عراق، هر مسافر می‌تواند ۷۰۰۰ دلار آمریکا بر حسب نرخ رسمی مبادله ارز خریداری کند، که پایین‌تر از نرخ بازار غیررسمی است، و با خود خارج کند. حزب الله و شبه‌نظامیان عراقی با سوءاستفاده از این مفرّ قانونی شمار عظیمی از جوانان عراقی را برای تورهای کوتاه قلابی به بیروت فرستادند و (به خاطر هزینه کردن در هتل‌ها و صرافی‌های حزب الله) ۱۵۰۰ دلار به ازای هر مسافر از انواع مخارج سفرشان به بیروت کسب کردند. این تاکتیک به نوبه خود صرافی‌های حزب الله،

برای کسانی که برق ژنراتوری را انتخاب کرده‌اند، گزینه اصلی موجود پرداخت کردن به یک اپراتور محلی است که موجب تقویت طرحی پیچیده می‌شود که دهه‌ها کمک کرده تا عده کمی با ضرر زدن به عده بسیاری، ثروتمند شوند.

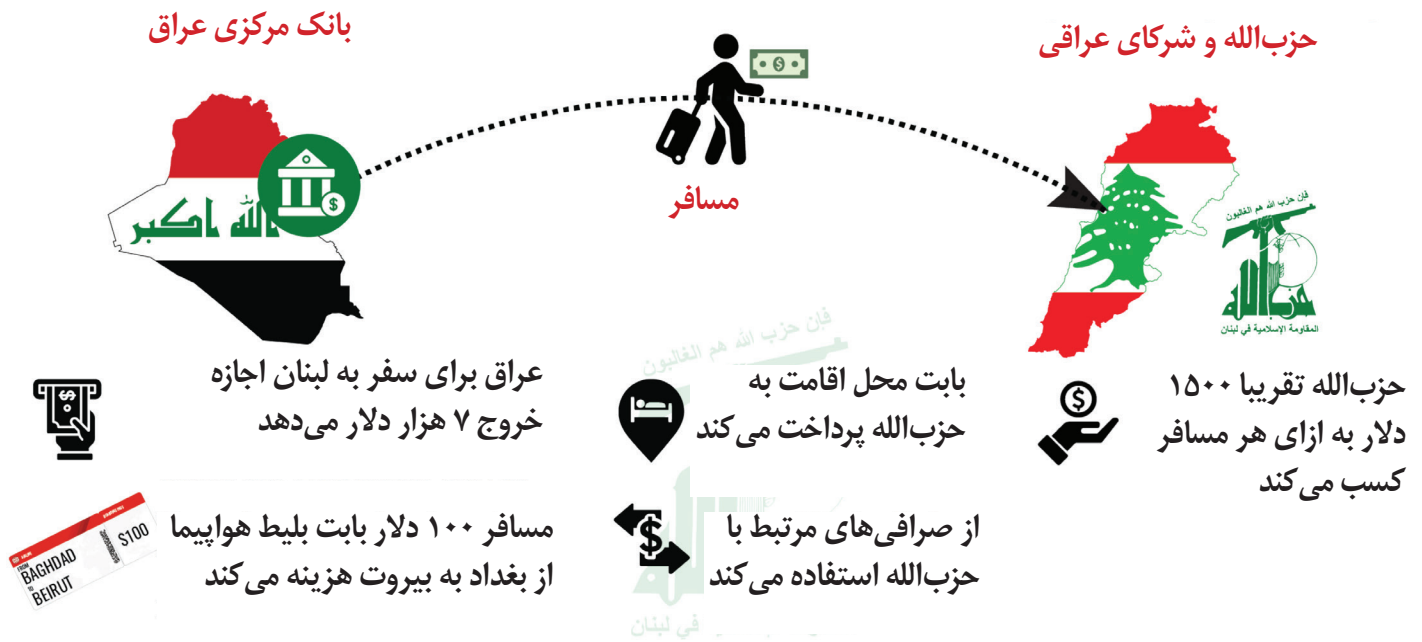
بیشتر اپراتورهای برق ژنراتوری وابسته به احزاب سیاسی هستند و، در نتیجه، آن‌ها را تامین مالی می‌کنند — یعنی حزب الله و امل در مناطق شیعه.^{۵۰} بنا به یک گزارش سال ۲۰۲۱ که در وبسایت جنوبیة منتشر شد، بهای برق ژنراتوری بخش خصوصی بسیار بیشتر از بهای برق دولتی است، و با تعمیق بحران و افزایش تورم بیشتر هم شده است.^{۵۱} گزارش یادشده جزئیات بیشتری را از شیوه مالکیت احزاب شیعه بر شبکه‌های برق ژنراتوری در حومه‌های جنوب بیروت و جنوب کشور نشان می‌دهد. این شبکه منطقه بعلبک-الهرمل را پوشش نمی‌دهد، اما ناظران محلی وجود همان روند را در آنجا تایید می‌کنند.^{۵۲}

شبکه‌های ژنراتوری به سه شیوه در مناطق تحت کنترل حزب الله اداره می‌شوند: (۱) تحت مالکیت و اداره شهرداری‌ها قرار دارند که معمولاً در کنترل اعضای حزب الله (یا امل) هستند.^{۵۳} (۲) حزب الله از طریق یک فرد، شبکه را به عنوان شرکت خصوصی اداره می‌کند، در حالی که سرمایه‌گذاری و سود عمدتاً پول نقد حزب الله است. یا (۳) آن‌ها از طریق «شراکت خصوصی-دولتی» عمل می‌کنند که شامل شهرداری و فعالان بخش خصوصی می‌شود. قرارومدارشان هر چه باشد، زیرساخت و تامین مالی از «حزب خدا» می‌آید و نهایتاً به عملیات‌های حزب الله کمک می‌کند. تعجبی ندارد که این افراد و شرکت‌های آن‌ها معمولاً عاملی پوششی برای حزب الله یا بخشی از شبکه تجاری آن هستند.^{۵۴}

ردگیری پول هم عامل نگرانی است. ژنراتورهای تحت مالکیت شهرداری‌ها سود دلاری تولید می‌کنند که به خزانه شهرداری نمی‌رود بلکه به صندوق‌های ویژه‌ای می‌رود که یکی از اعضای شورای شهر که عضو حزب الله است، به آن دسترسی دارد.^{۵۵} منابع شهرداری که برای گزارش جنوبیة با آن‌ها مصاحبه شده گفته‌اند که تمام پول درآمد این ژنراتورها در حساب‌های قرض الحسن ذخیره می‌شود.^{۵۶}

همزمان با اینکه هزینه برخی ژنراتورها در مناطق تحت اداره حزب الله از سوی نیروهای حافظ صلح و دیگر سازمان‌های غیردولتی به عنوان بخشی از کمک‌های بشردوستانه تامین می‌شود، هیچ نهاد خصوصی و تولیدکننده برق مستقل از محور حزب الله-امل نمی‌تواند در این مناطق فعالیت کند، مگر اینکه از سوی بزرگان شیعه حفاظت شود یا با آن‌ها شراکت کند.^{۵۷} دست آخر حزب الله همیشه سود می‌کند: از

تصویر ۲. ترفند «مسافر قلبی»

دارد که کالاها و لوازم الکترونیک گران قیمت وارد می کنند، از جمله گوشی های موبایل و لپ تاپ، و به خاطر کنترل حزب الله بر گمرک ها،^{۶۶} می توانند از پرداخت مالیات در بندر اجتناب کنند. این امر کمک می کند تا با توجه به عدم وجود رقیب، قیمت ها را ارزان تر نگه دارند تا تضمینی برای رشد شمار مشتریان حزب الله در این حوزه باشد. از زمان بروز بحران، این شبکه سوداگران بازار عمده و واردکنندگان که به خصوص در حومه های جنوب بیروت متمرکزند بیش از گذشته بر بازار مسلط شده است.^{۶۷}

تجارت در بازار کاپتاگون، جایگزین آفتامین، حوزه ای است که حزب الله عمیقاً در آن دخالت دارد. گرچه رژیم اسد در سوریه بزرگترین گرداننده و ذی نفع در این زمینه دانسته می شود، حزب الله نیز هم در لبنان و هم در سوریه در این بازار فعالیت می کند.^{۶۸} پیوند عمده ای بین منطقه بقاع لبنان و شهر مرزی طفیل وجود دارد؛ جایی که حسن محمد دقو، «سلطان کاپتاگون»، که اخیراً تحت تحریم آمریکا قرار گرفته، یکی از بزرگترین عملیات های کاپتاگون را بین حزب الله و ماهر اسد، برادر بشار اسد و فرمانده لشکر چهارم ارتش سوریه، اداره می کند.^{۶۹} دقو و عواملش که در طفیل مستقر هستند حتی از زمان محکومیت و سپس زندان در اواخر سال ۲۰۲۲، ۷۰ به این عملیات ادامه داده اند، و با همتایان سوری خود تحت حفاظت حزب الله همکاری می کنند.

نقش حزب الله در تولید و قاچاق مواد مخدر به پیش از جنگ داخلی

پروژه های املاک آن، و کسب و کارهای توریسم عراق-لبنان را تغذیه می کند.^{۶۲} این تاکتیک دو اثر آشکار دارد: امکان نفس کشیدن به حزب الله می دهد و اعتبار بانک مرکزی عراق را به خطر می اندازد. (این شیوه در تصویر ۲ نشان داده شده است.)

پروژه های املاک، واردات، و کاپتاگون

یک از قربانیان بحران اقتصادی لبنان، بازار املاک و مستغلات بود. ارزش مسکن، کسب و کارها، و زمین بیش از ۵۰ درصد افت کرد^{۶۳} و کسانی که به ارز دسترسی داشتند یعنی مهاجران در لبنان، مهاجران لبنانی مقیم خارج، و حزب الله فرصتی برای جمع آوری این سرمایه گذاری های بالقوه پرسود دیدند. بنابراین، شبکه ای از بازرگانان وابسته به حزب الله در بیروت و شهرهای دیگری که گروه حضور کمتری در آنها دارد، مشغول خرید ملک شدند.^{۶۴} بنا به گزارش رسانه های محلی، تاجران شیعه در آفریقا پول نقد به لبنان می فرستند تا در مجلل ترین مناطق بیروت خانه و آپارتمان بخرند، از جمله در مرکز شهر که به طور سنتی جایی برای سرمایه گذاری سعودی/سنی مرتبط با خاندان حریری و یکی از گرانترین محله های کشور است و پارلمان لبنان و ساختمان های دولتی و چندین سفارتخانه در آنجا واقع شده است.^{۶۵}

حزب الله همچنین شبکه ای از سوداگران عمده فروش در اختیار

را که زمانی این نقش را برای دولت بر عهده داشتند، از معادلات بیرون گذاشت. سودهای سالانه پیشا-بحران از بخش مخابرات به حدود ۱ میلیارد دلار می‌رسید، که آن را به غنیمتی بسیار جذاب تبدیل کرد، و حزب‌الله از قرار یک استراتژی دولتی جامع برای امر ارتباطات در راستای اهداف خود آماده کرده است.^{۷۵}

بخش تامین دارو

در بخش دارو، تراژدی کمبود آن برای مردم لبنان، به سودی بادآورده برای حزب‌الله بدل شد. ساکنین کشور کمبود دسترسی به دارو دارند، و بیشتر داروهای موجود دیگر سوبسید دریافت نمی‌کنند که باعث گران شدن آن‌ها می‌شود. بنابراین، حزب‌الله با ایده‌ای مطابق معمول منفعت‌طلبانه وارد میدان شد. این گروه آمریکا را مقصر بحران معرفی کرد و خواستار تحریم محصولات آمریکایی شد، و حالا داروهای ایرانی و سوری را تبلیغ می‌کند.^{۷۶} حزب‌الله این محصولات را بدون مالیات وارد می‌کند و با قیمت‌های پایین، هر چند با کیفیت پایین، به لبنانی‌های به‌شدت محتاج دارو می‌فروشد. در سال ۲۰۲۰، وزارت خزانهداری آمریکا با افزودن چندین شرکت دارویی لبنان وابسته به بنیاد شهید حزب‌الله تحت عنوان سازمان‌های تروریستی این رابطه را برجسته کرد،^{۷۷} اما این اقدام مانع واردات دارو از طریق کانال‌های تازه و متفاوت نشد.^{۷۸} حزب‌الله برای پرهیز از این فشار تحریمی و حفظ جریان ورود کالا، عملیات‌های قاچاق خود را در امتداد مرز لبنان-سوریه، و همچنین مرزهای سوریه-عراق و عراق-ایران، افزایش داد.

نتیجه‌گیری

در لبنان امروز، هیچ‌کدام از بازیگران عمده نه حزب‌الله، نه نخبگان سیاسی فاسد، نه بانک مرکزی، نه بانک‌های تجاری-علاقه‌ای به اصلاح ساختاری ندارند. همه آن‌ها از این نظام سود می‌برند و بانک‌های تجاری ترجیح می‌دهند از الزامات تجدید ساختار موردنظر صندوق بین‌المللی پول اجتناب کنند، چون این به معنای قبول مسئولیت و تحمل خسارتی بزرگ خواهد بود. شماری از بانک‌ها ترجیح می‌دهند وضع موجود «بدون راه‌حل» را حفظ کنند و بگذارند سپرده‌گذاران به «آب رفتن» اموال‌شان در قالب زیان‌هایی تا بیش از ۷۰ درصد تن بدهند. در نتیجه، دلالت قدرت کم‌اکان به دارایی‌های شخصی‌شان و بانک‌های موجود خود دسترسی خواهند داشت، و سپرده‌گذاران هستند که زیان ناشی از سپرده‌های ناپدیدشده بانک لبنان را به دوش می‌کشند. حزب‌الله بی‌شک ترجیح می‌دهد به ایام خوش سال ۲۰۱۸ برگردد؛

سوریه برمی‌گردد، و همکاری با لشکر چهارم ارتش سوریه در سال‌های اخیر رونق گرفته است. کنترل حزب‌الله بر بنادر، فرودگاه، و مرزهای لبنان و همچنین دسترسی به بندر لاذقیه در سوریه-ساختن کارگاه‌های تولید مواد مخدر بیشتر را در هر دو کشور تسهیل کرده، و فرهنگ قاچاق بین-کشوری در حال شکوفایی است.

حفظ اهرم‌های قدرت

جانشینی رهبری بانک مرکزی لبنان و سهم داشتن در صنعت مخابرات و دارو فرصت‌های بیشتری را برای حزب‌الله فراهم می‌کند تا موقعیت خود را در لبنان تقویت کند ولی فرصت‌هایی را هم برای آمریکا و دیگر دوستان مردم لبنان ایجاد می‌کند تا این گروه را تضعیف کنند:

متحدی در بانک لبنان

دوره تصدی ریاض سلامه رئیس بانک مرکزی در پایان جولای ۲۰۲۳ تمام خواهد شد، و با توجه به اتهامات فساد و اعلام جرم علیه او از سوی یک دادگاه فرانسوی، تمدید مجدد ریاست او بعید است.^{۷۱} بنابراین، یک اولویت برای حزب‌الله این است که از داشتن متحدی دیگر در بانک مرکزی اطمینان حاصل کند. به‌طور مشخص، گروه کاملاً آگاه است که بانک لبنان دارایی‌های عمده‌ای را در اختیار دارد از جمله شرکت هواپیمایی خاورمیانه و کازینو لبنان و همچنین زمین‌هایی در قطعات بزرگ.^{۷۲} بانک مرکزی لبنان ذخایر ارزی کشور را کنترل می‌کند، از جمله میلیاردها دلار طلا، که برخی از آن‌ها در فدرال رزرو نیویورک ذخیره شده است.^{۷۳} ایده فروش این طلاها برای دهه‌ها در لبنان امری ممنوعه محسوب می‌شده، اما در بحبویه بحران ارزی کشور و در آستانه اعلام نکول حدود ۳۲ میلیارد دلار بدهی خارجی، احتمال آن دوباره مطرح شد.^{۷۴} اگر بانک مرکزی این طلا را بفروشد، حزب‌الله می‌تواند سود ببرد، چون سیستم فاسد و اقتصاد نقدی که حزب‌الله ماهرانه بر آن تسلط یافته، از بانک مرکزی تغذیه می‌کند.

بخش مخابرات

حزب‌الله بخش مخابرات را منبع دیگری از ثروت‌اندوزی مستمر می‌بیند. این گروه از طریق جونی القرم که از سوی سلیمان فرنجه به وزارت منصوب شده، بر وزارت ارتباطات کنترل دارد. مدیریت این بخش از سوی طلال حواط، سلف القرم، مستقیماً به حوزه اختیارات این وزارتخانه داده شد، که متعاقباً دو شرکت خصوصی-آلفا و تاج-

سود بردن است و مردم لبنان فلاکت روزانه را تجربه می‌کنند. جامعه بین‌المللی امروز تعهد اخلاقی دارد تا لبنان را به حرکت در جهتی پایدارتر، برابرتر، و شفاف‌تر ترغیب کند.

توصیه‌های سیاست‌گذاری

برای مقابله با دسترسی حزب‌الله به اقتصاد نقدی لبنان و انتقال وجه و توقف چرخه‌ای که در سراسر این مقاله توضیح داده شد - آمریکا و دیگر بازیگران بین‌المللی می‌توانند گام‌های زیر را بردارند:

تحریم‌های اضافی وضع کنند. شرکت‌های انتقال پول که با بانک لبنان و صرافی‌های حزب‌الله، به‌ویژه او.ام.تی، باب فایننس، و ویش مانی، همکاری می‌کنند، به همراه مالکان‌شان، باید بر اساس مقررات پولشویی بین‌المللی هدف گرفته شوند.

به دولت لبنان فشار بیاورند تا ریاض سلامه رئیس بانک لبنان را به همراه دیگر مقامات و شهروندان مسئول بحران مالی جاری تحت پیگرد قانونی قرار دهد. هر فردی که از مهندسی مالی بانک مرکزی سود برده، چه سهامداران یا مدیران اجرایی، باید مسئول شناخته شود. مثل مروان خیرالدین مدیر عامل بانک الموارد، که به پرونده پولشویی سلامه مرتبط است.^{۸۲} اگر دولت لبنان هیچ اقدامی نکند، آمریکا می‌تواند به کشورهای اروپایی مثل فرانسه و آلمان برای پیگرد سلامه کمک کند.

به دولت لبنان فشار بیاورند تا اطمینان حاصل شود جانشین سلامه متحد حزب‌الله یا هیچ یک از احزاب دیگر نیست. دوره تصدی رئیس بانک مرکزی در تابستان ۲۰۲۳ تمام می‌شود و نبرد برای جانشینی او شدید خواهد بود - نهایتاً به مراتب مهم‌تر از نبرد برای پر کردن جای رئیس جمهور لبنان است که مدت‌ها خالی مانده است. نقش رئیس بانک مرکزی امروز در کنترل کردن دسترسی به اقتصاد نقدی بر کسی پوشیده نیست. با توجه به بحران جاری، جانشین سلامه باید مستقل و مصون از نفوذ سیاسی باشد. همان‌گونه که آمریکا بر پارلمان لبنان فشار می‌آورد تا یک رئیس مجلس مستقل برگزیند، با تهدید تحریم یا محدودیت‌های مسافرت، باید به رئیس‌جمهور/کابینه بعدی فشار بیاورد تا جانشین مناسبی برای سلامه انتخاب کند. گفتگوها بر سر این موضوع باید بدون معاون فعلی سلامه انجام شود. یک رئیس مستقل می‌تواند به تضعیف نفوذ حزب‌الله در بخش بانکی کمک کند.

یک تحقیق درباره کسانی که از «نکول سخت» حمایت کردند،

زمانی که این گروه اکثریت را در پارلمان در اختیار داشت، تمام تصمیمات ملی را کنترل می‌کرد، و دولت را طوری کنترل می‌کرد تا به حامیان و عملیات‌های حزب‌الله خدمت کند. اما با توجه به از دست دادن اکثریت در مجلس و کاهش حمایت عمومی این امکان دیگر وجود ندارد. بنابراین، رهبری حزب‌الله راهبردی را در پیش گرفته که بر پایه سوءاستفاده از بحران ملی و اقتصاد نقدی در حال گسترش لبنان بنا شده است. این گروه می‌داند که اجرای اصلاحات به معنای از دست دادن کنترل است.

یک سوال بنیادی این است که چگونه سه سال پس از اعلام نکول، لبنان فقط یکی از پنج الزام صندوق بین‌المللی پول را توانست محقق کند (بحثی که در سال ۲۰۲۰ شروع شد و توافقی بر سر آن در سطح کارکنان غیرارشد در آوریل ۲۰۲۲ حاصل شد): بودجه دولت برای سال ۲۰۲۲؛ ولی صندوق بین‌المللی پول روشن کرد که این بودجه واجد شرایط برای طرح نجات مالی نیست.^{۷۹} چهار الزام دیگر صندوق بین‌المللی پول این‌ها هستند: قانون کنترل سرمایه، اقدامات ضد-پولشویی، اصلاحاتی در قانون رازداری بانک مصوب ۱۹۵۶، و قانونی برای تجدید ساختار بخش بانکی.^{۸۰} بیشتر این‌گونه قوانین را باید وزارت امور مالی پیش‌نویس کند، دولت آن‌ها را تصویب کند، و در مجلس به بحث و رأی‌گیری گذاشته شود.

قانون کنترل سرمایه، که هدفش ممانعت از هجوم به بانک‌ها و محدودکردن میزان برداشت‌ها است، البته از سوی وزارت امور مالی در سال ۲۰۲۰ پیش‌نویس شد، اما با گذشت سه سال هنوز تنظیم پیش‌نویس و تجدیدنظر در آن ادامه دارد. بیشتر پولی که می‌تواند از سیستم خارج شود، تاکنون خارج شده، چون با گسترش بحران بانک‌ها و جوه نقدی را به حساب مشتریان ممتاز در خارج و هر کسی که روابطی با حساب‌های خارجی داشت، منتقل کرده‌اند. در این میان، کابینه لایحه را به بحث می‌گذارد و مسئولیت را به گردن پارلمانی می‌اندازد که به بن‌بست خورده و نتوانسته بر سر تصویب قانون به توافق برسد. و بانک‌ها کماکان به انتقال پول به حساب مقامات و چهره‌های سیاسی مختلف مشغول‌اند،^{۸۱} در حالی که شهروندان عادی از دسترسی ابتدایی به پس‌اندازهای خودشان محروم هستند.

با آنکه لبنان در سال ۲۰۲۰ با بی‌ثباتی ناشی از بدهی ملی مواجه شد که نیازمند تجدید ساختار بود، دولت ورشکسته نبود. اما اعلام عدم توان پرداخت، که ظاهراً به دست چند نفر مهندسی شد، به تنهایی لبنان را به ورشکستگی کشاند. یک برنامه اصلاح بدهی و ساختار، بسیار کم‌هزینه‌تر از فروپاشی کاملی بود که حالا می‌بینیم. در صحنه فعلی واقعیت، حزب‌الله به رغم برخی نقاط ضعف کماکان در حال

بانکی عراق دلارها را از طریق «توریست‌های قلابی» به لبنان ارسال می‌کنند. این شرکت‌ها باید رصد، افشاء، و تحریم شوند.^{۸۴}

برای کسانی که مایل باشند در خارج از لبنان شهادت بدهند، مصونیت ارائه دهند. عامل ترس که از طریق خشونت، ترور، و عدم پاسخگویی القاء شده، باعث شده لبنانی‌هایی که دارای اطلاعات مستند درباره فساد و عملیات‌های مالی نامشروع هستند از صحبت کردن خودداری کنند. مقامات سابق و فعلی می‌توانند کمک زیادی به تلاش جاری برای افشای هم‌تایان فاسد خود و پاسخگو کردن آن‌ها بکنند. اما چنین کسانی به مصونیت خارجی نیاز دارند تا بتوانند حرف بزنند. این امر نه تنها به افشای عملکردها، شیوه‌ها، و کانال‌های فسادآمیز می‌انجامد، که به تلاش جامعه بین‌المللی برای پس گرفتن وجوه غارت شده هم کمک خواهد کرد: بعد از اعلام نکول، از طریق بانک‌های لبنانی حدود ۷ میلیارد دلار به خارج از کشور قاچاق شده است. این تلاش‌ها باید ادامه یابد و شدت پیدا کند.^{۸۵} لبنان نیاز جدی دارد تا جای پول‌های مفقود شده را شناسایی کند و آن وجوه را به خانه برگرداند و مردم لبنان باید به پس‌اندازهای بانکی خودشان دسترسی پیدا کنند. در غیر این صورت، مردم کماکان به رهبری فرقه‌ای فاسد وابسته خواهند بود. افزون بر این‌ها، کسانی که پول‌ها را برده‌اند، باید مسئول شناخته شوند، تحریم شوند، و از نظام سیاسی کنار گذاشته شوند.

درخواست کنند. این تنها گزینه برای اقتصاد متزلزل لبنان نبود، و پیامدهای تصمیم سال ۲۰۲۰ برای صاحبان لبنانی حساب‌های بانکی ویرانگر بوده اما ثروت نخبگان و کارتل حزب‌الله را حفظ کرده است. با توجه به نقش قابل مبادله بیمه منتشرکنندگان اوراق قرضه که در صورت اعلام نکول عملی می‌شود، فقط تحقیقاتی به رهبری جامعه بین‌المللی می‌تواند به پاسخگویی واقعی بینجامد.

برای بازداشتن مقامات بانکی لبنانی شریک جرم از مصون کردن خود در برابر تحقیقات بین‌المللی اقدامات سختگیرانه‌تری اتخاذ کنند. در مواردی که مقامات بانکی و وابستگان آن‌ها در پولشویی و طرح‌های ناقص بانک لبنان دست دارند، بسیاری تلاش خواهند کرد تا در معامله‌ای با حزب‌الله از خود در برابر تحقیقات بین‌المللی مثل تلاش‌های حقوقی جاری در اروپا محافظت کنند.^{۸۳} بازیگران بین‌المللی باید با اجرای اقدامات سخت‌تر یعنی، تحریم‌ها یا تهدید به تحریم—گام‌هایی برای مقابله با این‌گونه حرکات بردارند و به این طریق از عملیات‌های پولشویی بیشتر از سوی حزب‌الله که با استفاده از مسیرهای بانکی و بخش مالی انجام می‌شود، ممانعت کنند.

لایه‌های نظارتی بیشتری برای دلارهای منشأ گرفته از عراق ایجاد کنند. شماری از شرکت‌های توریسم—در لبنان و عراق—در این عملیات دخیل هستند که با سوءاستفاده از راه‌های فرار در مقررات

یادداشت‌ها:

1. "Lebanon's Crisis: Great Denial in the Deliberate Depression," World Bank, press release, January 25, 2022, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/01/24/lebanon-s-crisis-great-denial-in-the-deliberate-depression>.
2. Katherine Bauer et al., *Power to the People? Scrutinizing the U.S.-Arab Effort to Supply Energy to Lebanon via Syria*, Policy Note 116 (Washington DC: Washington Institute, 2021), <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/power-people-scrutinizing-us-arab-effort-supply-energy-lebanon-syria>.
3. Hanin Ghaddar, *A Strategy to Contain Hezbollah: Ideas and Recommendations*, Policy Note 109 (Washington DC: Washington Institute, 2021), <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/strategy-contain-hezbollah-ideas-and-recommendations>.
4. A default with an above-average "haircut" (reduction in value).
5. Author interviews with four FPM members, December 2022.
6. Letter from FPM member Farid Boustany to fellow parliamentarians calling for a discussion of banks, May 2, 2023.
7. See, e.g., Samara Azzi, "Unbanked!" *NOW*, October 11, 2022, <https://nowlebanon.com/unbanked/>.
8. See author interview with U.S. foreign debt specialist for the alternative to hard default. *Consent solicitation* refers to a process whereby the debt issuer proposes changes to the terms of the debt security through mutual consent with the investor(s).
9. Author interview with U.S. foreign debt specialist, March 10, 2023.
10. See, e.g., Reuters, "Lebanon Energy Minister Blames Fuel Shortage on Syria Smuggling," April 15, 2021, <https://www.reuters.com/world/middle-east/lebanon-energy-minister-blames-fuel-shortage-syria-smuggling-2021-04-15/>.
11. Carlos Abadi, "Time Is Running Out for Lebanon's Unsustainable Debt," *Financial Times*, October 21, 2019, <https://www.ft.com/content/e5d9cee1-b4fc-4b9c-95da-011b5db13b78>.
12. This information comes from the head of research at a Lebanese bank who has asked to remain anonymous.
13. U.S. Department of the Treasury, "Treasury Sanctions Key Money Exchanger," press release, January 24, 2023, <https://>

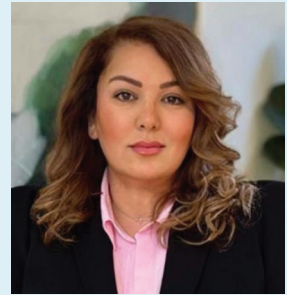
- home.treasury.gov/news/press-releases/jy1211.
14. Banque du Liban, “List of Electronic Transfer of Cash Companies,” <https://www.bdl.gov.lb/downloads/download/267/en>.
 15. See “History and Milestones,” OMT, https://www.omt.com.lb/en/our_story/history.
 16. U.S. Department of the Treasury, “Treasury Targets Corruption,” press release, November 6, 2020, <https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm1177>.
 17. Mohanad Hage Ali, “Our Comrades in Beirut,” *Diwan*, Carnegie Endowment for International Peace, April 25, 2018, <https://carnegie-mec.org/diwan/76164>.
 18. Azzi, “Unbanked!” <https://nowlebanon.com/unbanked/>. And see other articles in the series: “Unbanked...and Unreformed! (Part 2),” *NOW*, November 17, 2022, <https://nowlebanon.com/unbankedand-unreformed-part-two/>; “Unbanked (Part 3)... of Data and Dollars,” *NOW*, December 15, 2022, <https://nowlebanon.com/unbanked-part3of-data-and-dollars/>; and “How Lebanon’s Rich Got Richer,” *NOW*, September 6, 2022, <https://nowlebanon.com/how-lebanons-rich-got-richer/>.
 19. Ali Nour, “Pandora Papers: Beirut Money Transfers, Syrian Regime Allies and the Virgin Islands,” *Daraj*, October 4, 2021, <https://daraj.media/en/80495/>; “Bassil Drowning in Abu Zeid’s Money and Dreaming of Aswad’s Voices... Alert in Baabda to Contain Aftermaths [sic],” *Sawt Beirut International*, April 5, 2022, <https://english.sawtbeirut.com/opinions/bassil-drowning-in-abu-zeids-money-and-dreaming-of-aswads-voices-alert-in-baabda-to-contain-aftermaths/>.
 20. Treasury Department, “Treasury Sanctions Hizballah Exchanger,” <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy1211>.
 21. Most of these foreign exchange dealers are unlicensed by the central bank — thus the “black market” tag.
 22. Author interview with Lebanese financial specialist, March 2023.
 23. Amid bank withdrawal restrictions and an increasingly dire exchange rate, Khalil would pay 10 percent for deposits valued at US\$100,000. It is unclear, however, whom the depositor’s checks ultimately benefited most. Some say Hezbollah agents, who bought them as a hedge; others say the banks, which purchased them to defray their losses.
 24. Information provided by bankers in author interviews for Azzi’s Unbanked! series.
 25. Author interview with Lebanese economist, January 2023.
 26. Author interviews for Azzi’s Unbanked! series.
 27. Azzi, “Unbanked!” <https://nowlebanon.com/unbanked/>.
 28. In such a circumstance, groups of gamblers and black market dealers form a WhatsApp group through which they initiate buying and selling orders. Many such groups are run by Hezbollah or Amal figures; the most significant supplier of black market dollars to OMT and thus BDL was Amal member Ali Khalil, aka Ali Allah. In recent months, Khalil has been imprisoned, then released again.
 29. See Whish Money, <https://whish.money/>.
 30. Author interview with bankers, December 2021.
 31. Circular 165, Banque du Liban, [https://www.bdl.gov.lb/files/circulars/165\[1\].pdf](https://www.bdl.gov.lb/files/circulars/165[1].pdf).
 32. Maghie Ghali, “The Currency of Corruption,” *Al Arabiya*, May 18, 2022, <https://english.alarabiya.net/features/2022/05/18/Lebanese-campaign-protests-Lollars-as-currency-of-corruption>.
 33. See two Twitter posts by Michel Accad (@AccadMichel): “The last creative idea by our regulators is to clear locally, through them, “fresh \$” checks and transfers. This looks like one more desperate attempt to take the money and run before the FX reserves vanish entirely. Fool me once, shame on you. Fool me twice, shame on me,” April 25, 2023, 3:37 a.m., <https://twitter.com/accadmichel/status/1650765854693380103?s=46>; and “That is why banks should oppose the local clearing of fresh \$ — which will all or mostly be cash. You cannot ‘de-cash’ an economy by laundering the \$ cash in circulation,” May 1, 2023, 5 a.m., <https://twitter.com/accadmichel/status/1652961057047031810?s=48>.
 34. See the al-Qard al-Hassan website, <https://qardhasan.org/>.
 35. See Tzvi Joffre, “Hezbollah-Affiliated Financial Org Hacked, Information Leaked,” *Jerusalem Post*, December 30, 2020, <https://www.jpost.com/breaking-news/hezbollah-affiliated-financial-org-hacked-information-leaked-653690>; and Sana Seblani, “Lebanon: The Hacking of Hezbollah’s al-Qard al-Hasan and U.S. Sanctions,” *Daraj*, January 6, 2021, <https://daraj.media/en/66163/>. The margin between the gold’s value and the client loan amount is used to sustain AQAHA.
 36. This refers to holding a loan from previous period.
 37. Figures here are derived from the SpiderZ hack.
 38. A gold bank allows customers to open deposit accounts fully backed by gold, and it grants loans backed by the appraised gold amount in the account.
 39. See the AQAHA website, <https://qardhasan.org/>.
 40. Julia M.K. (@bintmachgara), “Hezbollah’s Qard al-Hassan is offering solar panel installation for \$5,000 to be paid off over 5 years. That’s about \$80 dollars a month for solar electricity of at least 10 amps. Most Lebanese are paying for 10 crappily hours of electricity for that same amount,” post on Twitter, March 28, 2022, 3:51 a.m., <https://twitter.com/bintmachgara/status/150835115112175617>.
 41. See the AQAHA website, <https://qardhasan.org/>.
 42. AQAHA website, <https://qardhasan.org/>.
 43. Based on 2022 AQAHA promotional materials.
 44. Zeina Antonios, “Disapproval as Al-Qard Al-Hassan Arrives in Souk al-Gharb,” *L’Orient Today*, March 15, 2023, <https://today.lorientlejour.com/article/1331567/disapproval-as-al-qard-al-hassan-arrives-in-souk-al-gharb.html>.
 45. For U.S. anti-money laundering doctrine, see, e.g., Title III of the U.S. Patriot Act, “International Money Laundering Abatement and Anti-Terrorist Financing Act of 2001,” available at <https://www.congress.gov/107/plaws/publ56/PLAW->

- [107publ56.htm](#).
46. "Iran's Supreme Leader Invests in Hezbollah's Financial Arm, Files Revealed," Iran News Wire, May 14, 2021, <https://iran-newswire.org/irans-supreme-leader-invests-in-lebanese-banking-sector-files-revealed/>.
 47. Hala Nasreddine, "Hezbollah's 'Bank': U.S. Sanctions, Gold, and Black Market Rate," *Daraj*, May 19, 2021, [https:// daraj.media/en/74923/](https://daraj.media/en/74923/).
 48. Bauer et al., *Power to the People?* <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/power-people-scrutinizing-us-arab-effort-supply-energy-lebanon-syria>.
 49. Antonios, "Disapproval as Al-Qard Al-Hassan Arrives," <https://today.lorientlejour.com/article/1331567/disapproval-as-al-qard-al-hassan-arrives-in-souk-al-gharb.html>.
 50. Alexander Khachachou, "Who Protects the 'Generator' Mafia in the Southern Suburbs?" (in Arabic), *an-Nahar*, August 7, 2022, <https://bit.ly/3opRcsy>.
 51. "Southern Lebanon: Generators That Produce Energy and Money" (in Arabic), Janoubia, December 3, 2021, <https://bit.ly/43gLYhE>.
 52. Author interview with political activist from Baalbek, January 2023.
 53. Khachachou, "Who Protects the 'Generator' Mafia?" <https://bit.ly/3opRcsy>.
 54. Khachachou, "Who Protects the 'Generator' Mafia?" <https://bit.ly/3opRcsy>.
 55. "Southern Lebanon: Generators That Produce Energy and Money" (in Arabic), Janoubia, December 3, 2021, <https://bit.ly/43gLYhE>.
 56. "Southern Lebanon: Generators," <https://bit.ly/43gLYhE>.
 57. "Southern Lebanon: Generators," <https://bit.ly/43gLYhE>.
 58. Qassim Abdul-Zahra and Abby Sewell, "Targeting Iran, U.S. Tightens Iraq's Dollar Flow, Causing Pain," Associated Press, February 2, 2023, <https://apnews.com/article/united-states-government-iraq-business-0628bad5e4d46315951c90681baba202>.
 59. Abdul-Zahra and Sewell, "U.S. Tightens Iraq's Dollar Flow," <https://apnews.com/article/united-states-government-iraq-business-0628bad5e4d46315951c90681baba202>.
 60. Ali Kareem Ozheb, "Deep Dive: Will Iraq's Central Bank Bring an End to the Dinar Crisis?" *Amwaj*, February 7, 2023, <https://amwaj.media/article/decline-of-iraqi-dinar>.
 61. Ali Nouredine, "Cross-Border 'Fraud': Smuggling Iraqi Dollars Through Beirut" (in Arabic), *al-Modon*, March 6, 2023, <https://bit.ly/45iuCCV>.
 62. Interview with Lebanese economist focused on Iraq-Lebanon economic/financial links, April 11, 2023.
 63. "Real Estate Demand in Lebanon Just Plummeted to All-Time Low," 961, October 21, 2020, <https://www.the961.com/real-estate-lebanon-plummets-all-time-low/>.
 64. Interview with Lebanese economist, April 11, 2023.
 65. Interview with Lebanese economist, April 11, 2023.
 66. See, e.g., Lina Khatib, *How Hezbollah Holds Sway over the Lebanese State* (London: Chatham House, 2021), <https://www.chathamhouse.org/2021/06/how-hezbollah-holds-sway-over-lebanese-state/04-influence-throughland-border-control-and>.
 67. Information obtained from multiple interviews with residents and shop owners in Dahiya, 2020–22. Also see Hanin Ghaddar, *Hezbollahland: Mapping Dahiya and Lebanon's Shia Community* (Washington DC: Washington Institute, 2021), <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community>.
 68. Lauren Fredericks, "Dethroning Lebanon's 'King of Captagon,'" PolicyWatch 3610, Washington Institute for Near East Policy, May 9, 2022, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/dethroning-lebanons-king-captagon>.
 69. Fredericks, "Dethroning Lebanon's 'King of Captagon,'" <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/dethroning-lebanons-king-captagon>.
 70. "Nasrallah Will Be Condemned for Captagon Trade" (in Arabic), Janoubia, May 14, 2023, <https://bit.ly/3P0krgh>.
 71. "France Issues Arrest Warrant for Lebanon's Central Bank Chief," Al Jazeera, May 16, 2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/5/16/france-issues-warrant-for-lebanon-central-bank-chief-riad-salameh>.
 72. Hanin Ghaddar, "Hezbollah Takes Aim at Lebanon's Central Bank and Telecom Sector," PolicyWatch 3312, Washington Institute for Near East Policy, May 4, 2020, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollah-takes-aim-lebanons-central-bank-and-telecom-sector>; Omar Tamo, "Could Selling Off State Assets Save Lebanon's Financial System?" *L'Orient Today*, January 28, 2021, <https://today.lorientlejour.com/article/1249806/could-selling-off-state-assets-save-lebanons-financial-system-not-even-close-a-new-study-says.html>.
 73. "Lebanon Gold Reserves," CEIC Data, <https://bit.ly/3lvTb5e>.
 74. Bassem Mroue, "Lebanon to Stop Paying Back All Debt in Foreign Currencies," Associated Press, March 23, 2020, <https://apnews.com/article/5638dbf547f9c6dfb90a0f7359892258>.
 75. Ghaddar, "Hezbollah Takes Aim," <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollah-takes-aim-lebanons-central-bank-and-telecom-sector>.
 76. Mona Alami, "Hezbollah Steps Up Support for Low-Income Lebanese with Grocery Stores, Microloans," Al Arabiya, December 20, 2020, <https://english.alarabiya.net/features/2020/12/20/Lebanon-crisis-Hezbollahsteps-up-support-for-low-income-Lebanese-with-grocery-stores-microloans>.

77. Lauren Holtmeier, "U.S. Treasury Sanctions Hezbollah-Linked Lebanese Individuals, Groups," Al Arabiya, May 20, 2020, <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2020/02/26/US-Treasury-Department-set-to-sanction-Hezbollah-linked-Lebanese-individuals>.
78. Hanin Ghaddar, "Hezbollah Has a New Strategy to Survive Lebanon's Financial Crisis," PolicyWatch 3272, Washington Institute for Near East Policy, March 3, 2020, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollah-has-new-strategy-survive-lebanons-financial-crisis/>.
79. Timour Azhari, "Lebanon Parliament Passes 2022 Budget That Falls Short of IMF Reform," Reuters, September 26, 2022, <https://www.reuters.com/world/middle-east/lebanon-parliament-passes-2022-budget-2022-09-26/>; International Monetary Fund, "Lebanon: Staff Concluding Statement of the 2023 Article IV Mission," March 23, 2023, <https://www.imf.org/en/News/Articles/2023/03/23/lebanon-staff-concluding-statement-of-the-2023-article-iv-mission>.
80. IMF, "Lebanon," March 23, 2023, <https://www.imf.org/en/News/Articles/2023/03/23/lebanon-staff-concluding-statement-of-the-2023-article-iv-mission>; for the banking secrecy act, see U.S. Department of the Treasury, Financial Crimes Enforcement Network, "Transactions Involving Lebanon," FinCEN Advisory, no. 18 (July 2000), <https://www.fincen.gov/sites/default/files/advisory/advis18.pdf>.
81. Riad Kobaissi, Tom Stocks, and Rana Sabbagh, "Lebanon Central Bank Governor's Son Moved Millions Abroad While Lebanese Watched Blocked Savings Dwindle," Organized Crime and Corruption Reporting Project, May 13, 2022, <https://www.occrp.org/en/investigations/lebanon-central-bank-governors-son-moved-millions-abroadwhile-lebanese-watched-blocked-savings-dwindle>.
82. Layli Foroudi, David Gauthier-Villars, and Timour Azhari, "French Prosecutors Name Bank Chairman a Suspect in Lebanese Central Bank Probe," Reuters, April 8, 2023, <https://www.reuters.com/world/middle-east/french-prosecutors-name-bank-chairman-suspect-lebanese-central-bank-probe-2023-04-08/>.
83. Alongside France, Germany has initiated proceedings: Laila Bassam and Timour Azhari, "Germany Issues Arrest Warrant for Lebanon's Central Bank Chief," Reuters, May 23, 2023, <https://www.reuters.com/world/middle-east/lebanon-verbally-informed-by-germany-an-arrest-warrant-against-central-bank-2023-05-23/>.
84. Some companies are mentioned in Baraa al-Shammari, "Hezbollah's Empire in Iraq: Investments and Influence Penetrating State Institutions" (in Arabic), *al-Araby*, June 16, 2017, <https://bit.ly/3oSMZOK>.
85. Chloe Cornish, "Bankers 'Smuggled' \$6bn out of Lebanon, Says Ex-Finance Chief," *Financial Times*, July 13, 2020, <https://www.ft.com/content/df234c78-a945-4199-befe-0272259dc755>.

درباره نویسندگان

سمر قزی بانکدار سرمایه‌گذاری مقیم ژنو است که در سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر کار می‌کند. کار تحقیقاتی او در زمینه اقتصاد نقدی لبنان و روابط شرکت‌های انتقال پول و حزب الله در مجموعه «بانک زدایی!» (Unbanked!) در ناو لبنان (NOW Lebanon) و نداء الوطن منتشر شده است.

حنین غدار هموند فریدمن در برنامه سیاست عرب خانواده روپین در انستیتو واشنگتن است که در زمینه سیاست‌ورزی شیعیان تحقیق می‌کند. غدار قبلا در لبنان روزنامه‌نگار بوده و نویسنده «سرزمین حزب‌الله: ترسیم نقشه ضاحیه و جامعه شیعه لبنان» است.

